



ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ  
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

# УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний  
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу  
в закладі вищої освіти**

**збірник науково-методичних праць**

**Запоріжжя  
2024**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

**Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.**

*Рекомендовано до друку Вченою радою*

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного  
протокол №11 від 28.06.2024 р.*

**Редакційна колегія:**

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., к.т.н., доцент, в.о. керівника ННЗУП; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (31 травня 2024 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, неформальної освіти та її ролі в підготовці майбутніх фахівців, упровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної та економічної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 69600, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2024

© Таврійський державний агротехнологічний  
університет імені Дмитра Моторного, 2024

## ЗМІСТ

Кюрчев С.В. <i>Виклики дистанційного навчання в переміщених університетах</i>	7
Агеєва І.В., Ортіна Г.В., Нехай В.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Вплив цифровізації на трансформацію неформальної освіти в економічній сфері</i>	21
Арестенко Т.В., Кукіна Н.В., Шквиря Н.О. <i>Нові методи та технології навчання у ЗВО</i>	34
Аюбова Е.М., Ганчук М.М., Скиба В.П. <i>Використання веб-інструментів для дослідження біорізноманіття при викладанні екологічних дисциплін</i>	44
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Дистанційна освіта в умовах воєнного стану</i>	54
Вертегел В.Л. <i>Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання»</i>	62
Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В. <i>Підходи до патріотичного виховання в освітньому процесі</i>	68
Герасько Т.В. <i>Формування світогляду фахівця-агронома за викладання навчальних дисциплін «Еколого-біологічне рослинництво» і «Органічне садівництво»</i>	74
Голуб Н.О. <i>Неформальна освіта: проблеми та перспективи</i>	80
Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В., Кюрчева Л.М. <i>Формування андрогенної компетентності державних службовців</i>	85
Дьоміна Н.А. <i>Сучасні особливості викладання вищої математики на інженерних спеціальностях</i>	91
Дяденчук А.Ф., Галько С.В. <i>Розвиток навичок моделювання та аналізу сонячних енергетичних систем за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення</i>	97
Єременко Д.В., Єременко Л.В. <i>Генеza та розвиток самонавчання у сучасній вищій освіті</i>	106
Єременко Л.В., Єременко Д.В. <i>Критерії педагогічної ефективності особистісно-орієнтованих технологій навчання</i>	113

Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М., Кравець О.В. <i>Застосування контекстного навчання при професійній підготовці магістрів</i>	123
Землянська А.В., Землянський А.М. <i>Актуальні технології трансляції гуманітарного знання</i>	129
Зімонова О.В. <i>Особливості роботи викладача щодо підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО</i>	140
Зімонова О.В., Шлєіна Л.І., Ісакова О.І. <i>Культура мовлення майбутнього фахівця в умовах місцевих говорів</i>	146
Зінов'єва О.Г. <i>Імітаційне моделювання в освітньому процесі підготовки ІТ-спеціалістів</i>	153
Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Зімонова О.В. <i>Сучасна освітня парадигма: філософський аспект</i>	159
Коваленко О.І. <i>Інститут кураторства як складова виховних технологій при формуванні особистості студента у закладах вищої освіти</i>	168
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Гулевський В.Б., Плахотник І.Г. <i>Підвищення якості знань при стимулюванні творчої активності здобувачів</i>	178
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. <i>Особливості вищої аграрної освіти в Нідерландах</i>	186
Колокольчикова І.В., Шокарев О.М. <i>Проблематика дистанційного навчання у світі та Україні</i>	199
Кравець О.В., Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М. <i>Застосування математичного апарату та інтерактивних технологій при прийнятті управлінських рішень</i>	206
Кравець О.О. <i>Використання цифрових інструментів при викладанні іноземних мов</i>	215
Кувачов В.П., Коноваленко А.С. <i>Підготовка практично орієнтованих творчих інженерів в умовах дистанційного навчання</i>	221
Кукіна Н.В., Кравець О.В., Горбова Н.А., Кюрчева Л.М., Єфіменко Л.М. <i>Цифрова трансформація: нові виклики та можливості для економічної освіти</i>	229

Кюрчева Л.М., Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В. <i>Удосконалення майстерності викладача вищої школи в дистанційному режимі</i>	235
Леонтьєва В.В., Кондрат'єва Н.О. <i>Концептуальні засади та комплексна стратегія інформатизації вищої освіти: шлях до конкурентоспроможних фахівців у системі глобального інформаційного простору</i>	241
Мірошниченко М.Ю., Чернова Г.В. <i>Сучасні технології захисту інформації: аналіз ефективності та перспективи розвитку</i>	255
Нестеров О.С., Абдуллаєв А.К., Кубрак С.І. <i>Тестування загальної фізичної підготовленості футболістів 15-17 років</i>	264
Нестеров О.С., Газаєв В.Н., Магула О.С. <i>Впровадження фітнес- технологій у загально-фізичну підготовку у футболі підготовчого періоду річного циклу</i>	271
Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В., Вороніна Ю.Є. <i>Основні акценти методики викладання дисциплін зовнішньоекономічного напрямку</i>	279
Ортіна Г.В., Нехай В.В., Агеєва І.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Формування методологічного підходу до відтворення інтелектуального капіталу</i>	287
Пашенко Ю.П., Колесніков М.О. <i>Використання інформаційно- комунікаційних технологій при викладанні хімії під час дистанційного навчання</i>	294
Плотніченко С.Р., Агеєва І.В., Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В. <i>Основи кейс-технології в освітньому процесі</i>	307
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Формування творчих здібностей здобувача-енергетика як суб'єкта виробничого процесу</i>	313
Попова І.О., Постол Ю.О., Петров В.М. <i>Компоненти професійно- педагогічної компетентності викладача ЗВО енергетичного спрямування</i>	324
Постол Ю.О., Гулевський В.Б., Попова І.О. <i>Про формування моделі навчання та підготовки фахівців з основ енергозбереження</i>	332
Сахно Л.А. <i>Штучний інтелект у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи</i>	340

Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Переваги використання хмарних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти</i>	350
Супрун О.М., Симоненко С.В. <i>Стратегії відповідального застосування штучного інтелекту у вищій освіті</i>	358
Шаров С.В., Коломоєць Г.А. <i>Використання ІКТ для забезпечення рухової активності</i>	367
Шарова Т.М. <i>Систематизація даних за результатами інтелектуальних змагань засобами аналітично-інформаційної системи</i>	375
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей</i>	383
Шарова Т.М., Ломейко О.П., Шаров С.В. <i>Штучний інтелект в освіті: свідомий вибір</i>	390
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Зімонова О.В. <i>Роль академічної доброчесності у сучасній вищій освіті</i>	409
Шокарев О.М., Кукіна Н.В., Колокольчикова І.В. <i>Інструментарій дисципліни «Маркетинг та логістика» у фаховій підготовці здобувачів ОПП «Агроінженерія»</i>	415
Яцух В.О., Зоря М.В. <i>Використання соціальних мереж при отриманні вищої освіти в Україні</i>	423
Havrilenko Y., Antonova H., Tetervak I. <i>Effective forms of university cooperation</i>	435
Havrilenko Y., Antonova H., Chaplinskyi A. <i>Concept of development of ukrainian higher education in the field of cooperation with foreign countries</i>	442
Havrilenko Y., Matsulevych O., Antonova H. <i>Internationalization of higher education in ukraine. Preconditions, current state, challenges</i>	450
Kryvonos I. <i>Formation of Key Competences in Foreign Language Classes by Means of Artificial Intelligence Technologies</i>	457
Palianychka N., Verkholtantseva V., Fuchadzhy N., Chervotkina O. <i>Implementation of active and interactive learning methods in teaching the discipline «Technological equipment in the industry»</i>	464
Zinovieva O., Lubko D. <i>Analysis and prospects for the implementation of STEM education in the educational process of a higher school</i>	470

**Кравець О.О.**, ст. викл.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра  
Моторного

## **ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

***Анотація.** Стаття надає та аналізує приклади використання цифрових інноваційних технологій при вивченні іноземної мови на базі курсу платформи EdEra «Цифровий учитель».*

***Ключові слова:** інноваційні методики навчання, цифрові інструменти, мультимодальні завдання.*

**Постановка проблеми.** Останнім часом вища освіта, під дією надзвичайних обставин, розвивається дуже швидко і, як завжди, спрямована на ту мету, яка вказана у статті 17 Закону України про освіту, а саме «Метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових та/або творчих мистецьких, професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань». Проблемою у виконанні цієї мети є те, що методики та принципи навчання повинні швидко змінюватися і йти в ногу з часом. Як сказав відомий вчений А. Дістервег: «...Учитель повинен свідомо йти в ногу з сучасністю, проймається і надихатися силами, що пробудилися в ній». Сучасність відкриває перед нами новий світ – світ цифрових технологій і задача викладача бути в тренді, користуватися інноваційними технологіями в освіті та залучати до цього своїх здобувачів вищої освіти. Аналітична доповідь ЮНЕСКО «Сталий розвиток після 2015 р.» наголошує, що у нову інформаційну епоху саме вища освіта має стати основоположним елементом прогресу, а інновації у різних сферах суспільної діяльності повинні містити в собі високий динамізм, швидку зміну знань, інформації, технологій.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вивченням інноваційних методик займалося багато українських та зарубіжних вчених. Доктор педагогічних наук, професор Морзе Наталія у своїх наукових статтях

«Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів», «Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом при навчанні?» розглядала питання, пов'язані з психолого-педагогічними проблемами розвитку мислення здобувачів, використанням інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях. Вклад в вивчення впровадження інноваційних процесів у технології і методи вищої освіти внесли такі вчені як А. Алексюк, І. Доброскок, Г. Клімова, О. Федоренко, Т. Нанаєва, О. Барна, Ю. Ковальчук, І. Круть та ін. Їхні праці присвячені науково-практичним та загальнотеоретичним проблемам інноваційної парадигми у вищій школі, окремим сучасним формам і технологіям навчання, досвіду та перспективам їх використання в освіті.

Вагомим внеском у використанні цифрових інноваційних технологій став курс, розроблений ЮНЕСКО у співпраці із студією онлайн-освіти EdEra та Інститутом освіти для миру та сталого розвитку ім. Махатми Ганді ЮНЕСКО (MGIER) за підтримки гранту Google.org. та Міністерства освіти і науки України на тему «Цифровий учитель».

**Формулювання цілей статті.** Дослідити, які інноваційні методики можуть ефективно використовуватися на заняттях, розглянути доцільність використання певних цифрових інструментів та ресурсів.

**Виклад основного матеріалу досліджень.** Важливим компонентом навчання є мотиваційне залучення здобувача вищої освіти до процесу навчання. Наразі ця задача ускладнюється тим, що, переважно, навчання має дистанційний характер і не кожен здобувач в змозі, з ряду причин, відвідувати заняття. Задачею викладача є підбір таких цифрових інструментів і ресурсів, щоб залучити здобувача до навчання і сформувати позитивну мотивацію. Для досягнення цієї мети викладач повинен проводити якісні дистанційні заняття, розбиратися в сучасних технологіях, вміти проводити заняття в онлайн-овому або змішаному форматі, використовувати сучасні методи навчання, застосовуючи цифрові технології. На базі курсу «Цифровий учитель» від EdEra – української студії онлайн-освіти, яка понад 8 років створює онлайн-курси, навчальні платформи, інтерактивні ігри та підручники, має власний R&D-юніт, продакшн повного циклу та команди у Києві й у Берліні – технологічний стартап та унікальну LMS, також студія працює з провідними вченими та методистами, було пройдено підвищення кваліфікації і деякі цифрові інструменти та методи використані на практиці. Результати використання

викладені в нашій статті з посиланням на розробників курсу. Так авторами курсу були наведені характеристики якісного онлайн заняття, з якими ми згодні і які нами впроваджуються на практиці. Згідно з курсом викладач повинен використовувати «більшу кількість візуальних матеріалів; максимально індивідуальний підхід; різні цікаві методи залучення учнів для підтримки їхньої позитивної мотивації; використовувати інтернет-ресурси; враховувати різноманітність учнів: сильні сторони учнів, їхні інтереси, особливості, досвід та потреби; використовувати цифрові інструменти для визначення перешкод у навчанні учнів; добирати форми та методи організації навчальної діяльності з використанням цифрових технологій».

Які саме цифрові інструменти можуть бути використані на занятті?

#### 1. Синхронні текстові обговорення.

Цей інструмент може бути використаним під час презентації здобувачем своєї доробки. Слухачі можуть в чаті програми ZOOM обмінюватися думками з приводу почутого, ставити запитання доповідачу, на які він зможе дати відповідь після закінчення презентації. Викладач може вносити деякі уточнення та модерувати діалог. На занятті з англійської мови цей метод показав дуже позитивний результат. Іноді здобувач просто боїться задати питання вголос, або до кінця доповіді забуває, що саме він хотів запитати. Такий метод знімає труднощі спілкування і надає змогу проявити себе кожному, бо є час на використання словника, за потреби, продумування запитання.

#### 2. Створення спільних документів.

Презентація може бути створена не одним здобувачем, а групою. Раніше така спільна праця не була проблемою. Здобувачі зустрічалися в аудиторії і створювали спільний продукт. Зараз, коли такої змоги немає, потрібно ознайомити здобувачів з цифровими інструментами, які допоможуть їм створювати спільні проекти онлайн і у реальному часі їх обговорювати. Таку змогу дають Google документи (<https://www.google.com/intl/uk/docs/about/>), Zoho Writer (<https://www.zoho.com/writer/>), ONLYOFFICE (<https://www.onlyoffice.com/>), Edit Pad (<https://www.editpad.org/>). Здобувачі ТДАТУ використовували таку можливість і показали гарний результат.

#### 3. Форуми для обговорень.

Якщо у здобувача є якась ідея, що потребує, обговорення, уточнення, допомоги колег, у такому випадку корисними будуть цифрові інструменти для створення форумів. Курс «Цифровий учитель» пропонує наступні – Pro Boards (<https://www.proboards.com/>), Whiteboard (<https://whiteboard.explaineverything.com/>).

#### 4. Проектне навчання.

Цікавими інструментами для реалізації задач проектного навчання можуть стати такі цифрові інструменти як Trello (<https://trello.com/uk>), який поєднує всі завдання, учасників та інструменти; Canva ([https://www.canva.com/uk\\_ua/](https://www.canva.com/uk_ua/)) – платформа графічного дизайну, яка надає змогу створювати цікаві презентації, Google Документи/Презентації/Таблиці – інструменти для спільної роботи в групових проектах, презентаціях і аналізу даних ([https://www.google.com/intl/uk\\_UA/slides/about/](https://www.google.com/intl/uk_UA/slides/about/)).

#### 5. «Перевернутий клас».

Сама ідея «перевернутого класу» не нова, тема майбутнього заняття надається здобувачам перед самим заняттям для ознайомлення. Найчастіше для цього ми можемо використовувати платформу MOODLE, де розміщені наші навчальні матеріали, але це можна робити і інтерактивно за допомогою Edpuzzle (<https://edpuzzle.com/>) – інструмент для створення інтерактивних відеоуроків із вбудованими запитаннями та обговореннями і Flipgrid (<https://info.flip.com/en-us.html>) – платформа відеобговорень для асинхронної взаємодії з використанням коротких відеовідповідей. Створювати такі завдання можуть як здобувачі, так і викладачі. Це цікавий варіант завдання для самостійної роботи здобувача. Кожен здобувач отримує свою тему, розробляє її і на спільному занятті з перевірки самостійної роботи здобувачі приймають участь у кожному завданні, таким чином перевіряючи свої власні знання з пройдених тем. На одному занятті є змогу опрацювати пройдений матеріал за змістовий модуль.

#### 6. Візуальна допомога.

Для кращого опанування матеріалу його потрібно структурувати, надати логічні пояснення і вибудувати в зрозумілу схему. Такі цифрові інструменти як Lucidchart (<https://www.lucidchart.com/pages/>) (допомагає створювати візуальні карти, схеми, діаграми, таблиці, візуальні концепції) та Piktochart (<https://piktochart.com/>) (візуальне подання структурованої інформації) додають розуміння і полегшують сприйняття матеріалу. Вони є

якісними інструментами, коли потрібно вибрати правильний артикль в англійській мові, чи час або використати дієприкметник минулого або теперішнього часу та інше. Можуть бути створені викладачами або самими учасниками освітнього процесу.

#### 7. Мультимодальні завдання.

Цей тип завдань розвиває творчу особистість здобувача, надає індивідуальності та працює з урахуванням його бажань та можливостей. Здобувач може зробити завдання у вигляді презентації, есе, відео, плакату або аудіозапису. Автори курсу пропонують два інструменти для досягнення поставленої мети – AdobeSpark (<https://www.adobe.com/express/>) – мультимедійна платформа для розробки графіки та вебсторінок і Book Creator (<https://bookcreator.com/>) – інструмент для створення інтерактивних електронних книг, які поєднують текст, зображення, аудіо та відео. Такі типи завдань можна давати здобувачам як самостійну роботу.

Що може стати на заваді використання цифрових інструментів у здобувача вищої освіти? На нашу думку, це може бути переоцінення викладачем навичок здобувачів, тема, яка не цікава або занадто складна, дефіцит часу, небажання здобувача занурюватися в мир цифрових технологій. Задача викладача в подоланні цих труднощів і в заохоченні здобувачів до освоєння нового.

Ми вважаємо, що для цього викладач по-перше, повинен чітко сформулювати мету завдання, пояснити де і як це може бути використаним у реальному житті. По-друге, пояснити які складнощі будуть з'являтися при виконанні завдання. По-третє, показати і розказати як потрібно виконати завдання, пояснити особливості використання вибраних цифрових інструментів. Наочно на занятті продемонструвати приклад виконаного завдання і дати покрокову інструкцію використання, якщо здобувачі незнайомі з платформою і потребують пояснень.

**Висновки.** Таким чином, сутність і структура процесу навчання у вищій школі потребує сучасних змін. Необхідно вивчати та використовувати на заняттях інноваційні методики навчання з використанням цифрових інструментів, поширювати інтерактивне електронне навчання з доступом до цифрових ресурсів, навчати здобувачів вищої освіти працювати з цифровими інструментами для кращого засвоєння матеріалу і підвищення якості освіти.

## Література

1. Про вищу освіту: Закон України від 6 лип. 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Розисва Д. Ставлення молоді до професії вчителя. URL: [https://dianochkar123.blogspot.com/p/blog-page\\_6420.html](https://dianochkar123.blogspot.com/p/blog-page_6420.html).
3. Програма сталого розвитку на період після 2015 року. URL : <http://www.unctad.org.pdf>.
4. Цифровий учитель. URL : <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>.
5. EdEra. URL : <https://ed-era.com/about-us/>.

### **Kravets O. Use of digital tools in teaching foreign languages**

*Summary.* The article provides and analyses the examples of digital innovative technologies use in foreign language learning based on the EdEra platform course «Digital Teacher».

*Key words:* innovative teaching methods, digital tools, multimodal tasks.

Для нотаток

